

এডিটৰিয়েল

টুৰিজম চাউথহনবা

মালেমণী মনুনা লৈৱাৰ লৈবাক কয়। অসি ঙসি চাওখংলকপগী মতুং ইয়া য়ায়া নক্ৰবা মফমশিং ওইৱক্ৰি। মসিগা লোয়ননা চাওখংলবা লৈবাকী মীওইশিনো মালেমণি কৰম-কৰদা ফজবা মফমশিং অমসুং মীয়ায় খঙদ্রিবা মফম কয়। অমা থিদুনা থোখোশিং অদুৰ শৌগধনবা নংত্ৰগা মালেমদা শক তাক্ৰুনা পুয়া শেমগংমিনবা থৌৱাং কয়া পায়খংলি। মতু চহীগী ওইনা অমুক-অমুক নীৰ্শিহনবা ৰাৰ্ক টুৰিজম হে হায়না চহী থুদিকগী সেপ্টেম্বৰ থাগী অৱোইবা চোয়ালমা মণুং ওইনা সেপ্টেম্বৰ ২৭ তা পাঙথোক্ৰি। মণিপুৰদম হায়ৰিবা নুমিং অসি চিফ মিনিট্ৰম মণুং ওইবা থৌৱাং লৌদনা পাঙথোক্ৰে। টুৰিজম হায়ৰিসিদা মীংয়েং চঙলিবসি তোডানা-তোডানবা টুৰিজম ইন্ট্ৰাষ্ট্ৰিণদনি। মসি মাহৌশাগী থুংশেদা ফজদুনা লৈৱাৰ লমদমশিং অদুনা মৰম ওইৱগা শেমগংগা ইন্ট্ৰাষ্ট্ৰি অমা অমসুং মসিনা কেমণিগদনবা অতোঙ্গা হিৱমশিনো ৰোডএম হায়ৱেজ, ট্ৰাণ্সপাৰ্টেচনগী কেমণিগিচিং, লৈফম চাক্ৰমশিং হায়ৰদি হোম্প্ৰটেক্ৰিটীগী থুদোংচাৰবশিং অমসুং ঝাইদগী মণুংওইনা লো এম ওৱৰগী মায়িকো তদু-লৈতাৰা মফম অমা ওইবা হায়ৰিনিনি। মসিগী মথজা মাহৌশাগী ওইবা লমদম নংত্ৰগা মফম অদুৰী ফজৰা কয়া অদু কায়হন্দবগা লোয়ননা লমদমদুনা থুদা লৌদনা লৈৱাৰা মীওইশিং অদুনা মশাগী ফজপকী ওইবা মপাংগ-মপাংগ কয়া অদু ভক্ৰা লৈবা হায়ৰিমসু তঙাইফদবা কৰেট্ৰি অমা টুৰিট সন্ত্ৰৰ অদুগী ওইনা লৈহনগদনি। হায়ৰদি টুৰিট স্পোটি থুদিকমক অসি মশাগী তোডনবা মশক অমদি নাংকী শক্তা অমা ভক্ৰুনা লৈবা মফম অদুগী তঙাইফদবা লৈ। মণিপুৰদা মকওইনা পমৰিবা টুৰিজমগী ৰাফমশি মাহৌশা লাইৱেচনী থুদোল ওইনা থদীৱৰ স্পোটিং অদু শেমগংগা হায়ৰিনিনি অটোবা পাদম অমা ওইৱি। মসি নতৰা অতোঙ্গা টুৰিজমগী সন্ত্ৰৰশিং অসিমদি ইকাউ কাউণ্ডম হৈ।

মণুং ওইনা টুৰিট স্পোটিং অসি শেমগংলবা ফাওদা টুৰিটশিনো লাভবৰী অটোবা ৰমদি লৰী থোংগী ফিতম ফতৰা অমসুং লো এম ওৱৰগী ফিতমগী লৈৱাৰা চোৱামে কয়া কৰিবা মফম। কৰিওতা লৈবাক অসিনা টুৰিটশিংগী পুৰ্জি চিৰিশিমে হায়ৰা তৰগণি অহাবাৰনা লো এম ওৱৰগী ফিতম ফতৰা হাংন-ভানবী অমদি ফাৰগা শেল ভানবী চহনবী লৈৱাৰা ট্ৰেট অমা ওইহনবা তাই অমসুং মসিগী মথা তৰকপদা ঝাইদগী তঙাইফদবগী এসেচিগিট্ৰি হায়ৰদি টাৰ্ণমেণ্টশিনগী ফিতম অসি মালেমণী থাভামক ৱৌত্ৰবসু লৈবাক অসিগী থাভা চাং অমদা ফতৰহনবা তাই। তঙাইফদবা হিৱমশিং অসিনা হোয়া মীংয়েং চহৰা অমসুং পুকেলে শেনো থবক পায়খংলগা তৰগদি ঙসি মণিপুৰ অসি টুৰিটশিংগী পশুকম অমা হায়বসু য়ায়া চাউনা ওইদুনা ইন্ট্ৰাষ্ট্ৰি অসিগী ৰিত্ৰেয়া য়ায়া মৰাং কাইনা লাৰুপা ট্ৰেট অমা হায়বসু ওৱোৱা যাবনি। মশাগী ওইনা মাহৌশাগী ফজদুনা লৈৱাৰা মফমশিং অদু তৌৱাৰ লৰী শেঙা হায়ৰিনিনি ঝাইদগী মৰুনি হায়ৰদি কাউথোক্ৰগা টুৰিট স্পোটিং শেমগংগনি হায়দুনা অটোবা বিকাশৰ কয়গী শেখনফম ওইহনবা তৰগদি মদু টুৰিজম ডিভলপমেণ্টকী তঙাইফদবা থৌপালনি হায়ৰা মীয়ায় য়ায়া ভুগ্ৰাই। ইন্ট্ৰাষ্ট্ৰি অসিনা মীওই কয়া অমা ইমেপ্ৰাই ইণ্ডোৱোৱিনি হায়ৰদি খঙদগা লোয়ননা অত্ৰা লৰী অমদা চপ চাবা শেনফকগী শেমগং-শাগফম থোকপশিং অদু হায়া থবতা ওইহোক্ৰম। হোয়া ফগনি থক্ৰি।

এডিটৰদা থাৱকপা চিটি

লৈঙকপশিং অম্বা থবক ত্ৰেবা ফগনি থক্ৰি

ইকয় বুয়ৱৰিবা এণিট,
মণিপুৰা শোক ২০১৭ কী অভাৱ মতমদা পাঙথোকপা য়ায়া লৈৱাৰ ১১ শুবা ট্ৰেট এসেমব্লি ইলেক্ৰনদা মক ওইনা অকনবা লাগ্না টৌগপলৈৱসি কেন্দ্ৰ শাশন পায়ৰিবা বি জে পি অমদি ট্ৰেট শাশন পায়ৰিবা ক্ৰমেপকি।
মহৌশাদনী হৌনা ইলেক্ৰন মতমদা মাগী মাগী পাল্লিগা মক ওইনা মশি য়ায়া কদুনা শক্তি পায়নবা হোংবনগী চহনবী তৌৱা লাগ্নি। হন্দকী লাগ্নিবা ১১ শুবা ইলেক্ৰন ট্ৰেটৰ কৰা পাল্লিা মোজাবিতি ওইনা ৱৰকৰ শ্বেদগমম হায়বসিসু ট্ৰেন্সিগী প্ৰজা মীয়ায় ভৌমশিনিসু নৈনন্দনি নহে।
মণিপুৰদা চহী ১৫ মমম লৈবাক তামনা শক্তি গায়েদা লাৰুপিব ক্ৰমেদো মংখগী হৌদসু মথোয়না শক্তি শোয়দনা হায়ৰবসিমদি মথোয়গী মংখগী মফমদা থাভাৰ অমগা লোয়ননা লৈৱমখি।
জ্বেৰা মতম থবসিগী মনুনা ৰাজনিত্ৰিগী ওইবা অহোবা থৰা লাভুনা মক ওইনা মণিপুৰগী প্ৰজা মীয়ায়সু অসৌবা মথেল কয়শিং চনিলকপগী জনজা অসিগী জেলেগা মংখগী হৌদা ক্ৰমেদগী শক্তি মুগ্গা ট্ৰেন্সিগী বি জে পি গী সৰকৰ অমা থমবা য়াং হায়ৰবসিমদি মথোয়গীসু জেয়ম থোকপনি।
হৌজিক হৌজিকমণি মণিপুৰগী লৈবাকসিগী ওইবা মক ওইবা ইন্ট্ৰাষ্ট্ৰি সৰকৰ পায়বা অমদি পায়ৰা কৰি থৌপাশিং লৌফম থোকপো হায়ৰবসিমদি হৌজিকগী মণিপুৰ প্ৰজা মীয়ায়গী মনুনা য়ায়া মকম শেনো থবহনজনিহি।
উইফক উইফকী মতম অমদগী ওইবা ৰাফমশিনা থুৱম ওৱোৱা থবক তৌৱা হোংবনবা লমদমশিনা প্ৰজা মীয়ায়গী মনুনা মালিকপুৰা লাগ্নি কৰি থোখোশিং লৌখংলগা হাইফদগম হায়ৰা থুদিসন্ত্ৰে থবদগা থবক তৌৱা মকী হৈ।
হন্দতা ট্ৰেট বি জে পি মণিপুৰ প্ৰাশ্ৰণকী ওইনা মক ওইনা লাওথোকপাশিং হৌজিকগী হৌজিকগী কৰ্মিগী মেৰণিগী কেন্দ্ৰ অমদা মীওই ২-৩ ফণে থক্ৰিবা কায়িনা পুয়া পাল্লিা মৌপেং ওইনা কৰ্মে পীৰব য়ায়েইফদবা পৰি মনুনা সু উইভাৰা কায়িগি তডা থোকপগী থৌদী কৰা অমা মমংথোক্ৰি। মনুনা মতম উইগা অতোঙ্গা পাল্লিগা চাউনা থুদোংচো লৌবনগী মচক ওইহক্ৰি।
ইলেক্ৰন য়ায়া পাল্লিা চিৰিক লাওথোকপগী মকম মতম লৌৱিজা লাওথোকপা হোয়া মতম চাবা থোখোং ওইগনি। পুত্ৰমশিং অসি থবক মতম চাবা থবক লৌখংগী তঙাইফদবা কয়।
হোৱা ৰাৱীৰা পুৰুষলীবা গোৱজিঙা থবক তৌৱসিনা নুশিবনগী চাং ৰাংগনি। লোয়ননা মতম চানা অশেয়গা অৱনবশিসু থবা ভগণনি। পুত্ৰমশিং থবা থবক তৌৱা হাইফা ওইগনি কাওগনি।

**অমোমণী
কোমৌজম মনিৱাৰ সিং
কেমৰ্ছজিন থুৱী**

ওৰ্গানিক লৌডা য়াইঙু থাবা

টি এচিচ, ৰোবিন্দ্ৰ, টি. মেশাবতী দেবী অমসুং এম প্ৰেমজিৎ সিংহ, কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ইম্ফাল ইষ্ট

লাপ্ৰনবা সেণ্টিমিটৰ ৫০ ওইগদবনি।
ফৈদোশিং অদু নিৰ্খিজনা মতম থৰা নুশা চাহৰুৱদি লায়না তীৱাদনী ঙাকথোকপা থৰমখদি ভগণনি। নুশা চাহনবাৰ শীজিৰা পৌলিখিন মপাক (সিং) অদু লোয়ৰবা তুদো মফম চানা থমজিগদবনি। ওপনিক মথলগী লৌডবদগী পুথোকৰপা য়াইঙুগী মক অমসুং মৰা মট (ৰাইজোম) শীজিৱৰবদি তীলনা

লায়াদনী ঙাকথোকপা ভগণনি। অদুৱদি ওইগা চাখোকপা য়ায়া লৈৱা মথলগী লমদম অদুগী মক অদুনা ওৰ্গনিক ফাৰ্মিৎগী পুথোকৰপা মক শীজিৱগী মছতা অহানবা ওইবা শীজিৱা য়াই। য়াইঙু থাবগী মতম অসি নোংজুনা লাভ্ৰিঙৈ মাৰ্চ-এপ্ৰিলদা থাৱৰদি চাখোকপা ফগনি।

থাবা মতমদা কে জি ২৫ গী নিম কেৰ্কী পাউৱৰা থাৰম অদুগী লৈৱাক্তা হোংশিৱগা ফৈদোম শেমগদনি। ফৈদোম অমগা ফৈদোম অমগা লাপ্ৰনবা সেৰিমিটিং ২-০২৫ ইউনৈদনি। থাৰম থাৰম অমগা অতোঙ্গা কাংখুল অদুগা লাপ্ৰনবু সেৰিমিটৰ ২০-২২ ১০ ওপৰগনি। য়াইঙু মক অদু অৱনোং কাংখুল অমদা থাৱা মফম নংত্ৰগা অণুম অশানা শেঙা ঙাইকেলদৰা মহীক য়াওবা হাৰ অদুনা কুপশিন্দুনা থবগনি। কাংখুল অমদা ঙাইকেলদৰা য়াওবা হাৰ অদু গ্ৰাম ১০

ওইহনগনি। থাগদৌৱাৰা কাংখুল অদা অশ অমদাগী মনশিনা কুপশিন্দুনা থবদুনা থবদি অইবা অমদি মনিল থোকখিচৌবা ঙিংগী শৱক অদুৱসু কদুনা লৈপাক লৈহা ওসু হোংথোকপা অগনি। অকম তৌৱৰদি য়াইঙুগি অদু মতেল থোকৰপা থুদোং চাবা ফুজ্জকপনা নতৰা ওংক। কাং খাৱা মতমদা লৈহাও অমদি লৈপাক ছেখিবলগী কনবা ভগণনি। মসিওতা চংথৰকপা থৌশিলবু মলটিং হায়না খঙনি। মসিনা মৰম ওইদুনা য়াইঙু লেক্ৰমদদি মতম মকওবা লৈৱাক্তা ঙিংগী মনিল চপ চানা থবৰা নতৰা অণুম অশাগী হাৰ অদুৱসু হোংথোকপা

য়েশিন্দুনা মহীক মতাই চহনবা হোংনবা য়ায়া মথৌ তাই, অণুম তৌৱৰদি তীল কাঙগী লায়াদনী ঙাকথোকপা ভগণনি। কৰিওতা পায়ী মউতা অহোবা মথুল উৰা ফলবদি মউ অদু ফাজেক্ৰগা তীন মকম লৈবা উৱগদি তীল মকমশিং অদু মেংখাইৱগা হায়েত্ৰাক্ৰদনি। দৱকাৰ লৈবা মতমদা নিম খাউ চামদা ০.৫ গী চাংগা নুমিং ১৫ নি কৰা- কায়না চাইগদনি। মতৌ অণুম তৌদুনা চখৰবদি য়াইঙুগী পোথোক হোংথোকপা নতৰা অকনবা মথলগী তীলনা লায়না চেন্দবা য়াইঙু মক ওইগনি।

লোকপা অমসুং লোকৰা মতুংগী চেকপিন থৌৱা

য়াইঙু লোকপদি মতিচ চানা মণুং ফাৱবা মতমদতা লোকদৌৱনি। পায়ী মথল থোকবগী মতুং ইয়া থা ৭-৯ ফাওবগী মনুনা য়াইঙু লোকপা, তাজেকপা য়াৱগনি। হায়ৰিবা মতম অসি জাদুৱৰী থাবগীনা মতুং থাগী মনুনা লেক্ৰবনি। অভাৱা মথলগী য়াইঙুগি থা ৭-৮ দা মণুং ফাৱে অদুগা অহোবা থাৱগদি থা ৯ গী মনুনা তাজেকবনি।

য়াইঙু পাক চাউনা থাৱা মফমদদি কাংখুল পৱেং অদুগী নাক য়েতা শয়েং থৌথেক্ৰগা য়াইঙু ফৈফম অদু য়োংপাৱা তৌথোক্ত থা অশোক অণুম লাভুনা তাজেকবনি। য়াইঙু মক্ৰগা যাওঁৱৰা ফত হৌদি অমসুং লৈপাক্ৰিবে ফজনা লৌথোক্ৰদনি। নিয়ম চুমা থাভাৰা য়াইঙুগি অদু হেতুৱ অমলা কুৱম ২.১৪ ফাওবগী চাখোকপা পুথোকপা ভগণনি। য়াইঙু মক্ৰপ ওইহনবাৰ নিৰ্খিনা চামথোক্ৰদি চামদা ১২-২৫ ফাওবগী চাংগা অশোংবা মথলগী য়াইঙু মক্ৰপ ফগনি।

য়াইঙু মক্ৰদগী লৌথোক্ত ৰা মনাওশিং অদু অয়াম মতমদা মংখগী থানবা থাকনি। য়াইঙু অকবা ওইনা থমগো হায়ৰবদি তগং তগং কেকপা য়াইঙু মক্ৰশিং অদু ঙিংগো মতম থবা শৌক্ৰগা অমোং অকাই ফাৱা হৌনিচিচিবা লৌথোক্ৰ ৰা মতুংদা নুশাদা কংহনগনি।

মথতা পনৰিবা থৌৱমশিং অসি পাংথোকপা ৰাৱাৱনী হিৱাক শীজিৱৱাইচৌৱনি। তৰু তৰুৱা মহীক মতাং চেন্দবা অশোংবা ঙিংগিতা য়াইঙু ফুংপা মফমদা শীজিৱগনি। নিৰ্খিনা অমোং অকাই য়াওনবা চামথোক্ৰগী য়াইঙু মক্ৰশিং অদু কোৱি নংত্ৰগা লৈৱাক্তা পাত্ৰ নংত্ৰগা শোংথোক্ৰিঙ তৌৱা য়োংগী পাত্ৰল য়াৱগা য়াই ৬ মক্ৰশিং অদু চোংচনবা চাউনা ঙিংগি। মতম মতম অদু লৌফগনি। অসুগা ফুংপা মতম অদু য়াইঙু, মহী থোক্ৰগা য়াইঙুগী মশক অমসুং মতুং লেক্ৰবা মতমদা ঙিংগি শৌফমবু থোকথোক্ৰদনি। কা হোৱা ফুংবদি য়াইঙুগী মতম অমদি মহাও মাংখিগনি অদুনা চেকপিন্দবা য়ায়ে।

জননোত ইৱাবতকী লমজিদা মণিপুৰী নুপীশিং য়াকাইহুৱন্বা-১

থাংজম বেদমনি

ঙদসিগী চহী কুনগী মমাং, সেপ্টেম্বৰ তাং ১২, ১৯৯৬ তনি ভাৰতকী পাৰ্লিয়ামেণ্টত মতমপুৰী দেবী গৌৱা লুচিৰো গৰ্ভমণ্ডনো বুমেস ৰিজাৰ্চেন বীল (কন্ট্ৰিগুশনগী ১০৮ শুবা এসেমব্লেণ্ট বীল) পুথোক্ত না স্টেণ্টৰ, টেট অমদি লোকলৈ মেডেলগী গভৰ্ণিং বেদিশিনা নুপীশিংগীমক অসুণাৰা মিটকী চাৱা ৩০ ৰিজাৰ্চ তৌৱনগী মতাবে খাবা হৌখিবা। অৱাবদি বীলদু থোখোং কয়গা পাস তৌবা ভদনদা লাৰুখি। মাৰ্কি আই ৯, ২০১০ দা পাৰ্লিয়ামেণ্টকী অপর হাউচ ৱাৰ সত্ৰাদা মালেমণী নুপীগী নুমিং (ইউৱেলগেণ্ট বুমেস দে) গা মৰী লৈননা নুপীশিংগী পীৰা অখৰবা থুদোল ওইনা বীলসি পাস তৌখি লোয়ননা ৰাথগ্ৰাম থেখৰা পাটি অম্বহ হায়ৰদি কদুৱস, কন্ট্ৰিটি অমসুং বি. জে. পি. গী মশক হৌগী লুচিৰি অমম - কদুৱস (মাৰ্কি) গী প্ৰিন্সেণ্ট সোনিয়া গাৰ্ভা, বি জে পি গী সুস্মা ৱাৱাজ অমসুং সি পি আই (এম) গী বুন্দা কাৱটনা মণুং শৱদুনা হাউওবা হোঙদোকৰ্মিগদিবা।

লোক সত্ৰাদা বুমেস ৰিজাৰ্চেন বীল পাস তৌবা ভদৰ্ভাৱা বুন্দা সি পি আই গী এম পী লৈখিৰা কম, গীতা মৰ্জুনা য়োয়ানমে ওইবা জোইন্ট পাৰ্লিয়ামেণ্টকী কমিটিদা থাৱকৰি অমসুং কমিটিগী ৰিপোৰ্ট অদু লোক

সত্ৰাদা দিসেম্বৰ ৯, ১৯৯৬ ত থাখোকখি।
মথা তৰকপা অটল ৰিৱাৰি ভাজপাইনা লুচিৰো এন. পি. এ. গভৰ্ণমেণ্টকী মি নিট্ৰিও অনন, নুপীৰ মাৱাৰা থাভা থৰ্ণবা, নুপীশিং শক্তি সেংহহাৰা দাবী কয়গী ইচৌনা ইয়োননা চথৰকখি। নুপী কাভুল্লু নমথননা থৰ্ণবা হায়ৰবসিনা থুৱাই অমগী চাওখং লমজেলদা থোঙজেল তপথৰি হায়ৰদি খঙনৱকপদী নুপীশিংপু মাৱাৰা থাভা থৰ্ণবা, মথোয়গী হক ফংহনবীবা লৈৱাক্তা আইন কয়া শেমসেৱকখি। লোয়ননা নুপীগী দাবী অমসুং ইচৌসু লেক্ৰা লৈতদা ডিসিসু চহনৱি। শক ১৯১০ দা ইন্টৰনেচনেল সোসিয়েলিষ্ট কুমেণী অনীৱকশুৱা মালেমণী থাভা ফা ৰীফম (কোপেগেনহেগেন, নেনমাৰ্ক) দা জৰ্মনিগী সোসিয়েলিষ্ট কেমিণিষ্ট ক্লাৱা জেংক্ৰিগী থুদিকগী মাৰ্চ ৮, শোক ১৮৫৭, মাৰ্চ ৮ দা নিউয়োকী গভৰ্ণমেণ্ট কেমিণিষ্টবা শিৱী নুপীশিনা হৌখিবা ইচৌসু (ৱাহহেজকী বুমেস ৱাইটহাৰবি লোকেল বেটিভ নতৰা সেমেৰি অমসুং পাৰ্লিমেণ্টকী নুপী মীৱকী চাং য়ায়া শেমদুনা দিগিজন মেৰিক বেটিভ শিলা মণুং ফনা নক্ৰক দাবা ভমালৈচিগনি।
কাভুল্লু নাৰ্কা (ক্ৰোচ) থুৱাইবা মীনা মীসু ওংগণী (ক্ৰোচ এগ্ৰেগেইটশন) তহন থানবা য়াৱাৰা লিঙ অমা ওইনা নুপীৰ হুৱা থৰ্ণবা,

নুপীৰু ওংগী নৈবীবা হায়ৰসি ইতিহাসকী লিকলমদা অদুম চহনুনা লাকই। মালেমদা হৌৱিবা ইচৌশাগী মনুদো নুপীশিংগী হক অনন, নুপীৰ মাৱাৰা থাভা থৰ্ণবা, নুপীশিং শক্তি সেংহহাৰা দাবী কয়গী ইচৌনা ইয়োননা চথৰকখি। নুপী কাভুল্লু নমথননা থৰ্ণবা হায়ৰবসিনা থুৱাই অমগী চাওখং লমজেলদা থোঙজেল তপথৰি হায়ৰদি খঙনৱকপদী নুপীশিংপু মাৱাৰা থাভা থৰ্ণবা, মথোয়গী হক ফংহনবীবা লৈৱাক্তা আইন কয়া শেমসেৱকখি। লোয়ননা নুপীগী দাবী অমসুং ইচৌসু লেক্ৰা লৈতদা ডিসিসু চহনৱি। শক ১৯১০ দা ইন্টৰনেচনেল সোসিয়েলিষ্ট কুমেণী অনীৱকশুৱা মালেমণী থাভা ফা ৰীফম (কোপেগেনহেগেন, নেনমাৰ্ক) দা জৰ্মনিগী সোসিয়েলিষ্ট কেমিণিষ্ট ক্লাৱা জেংক্ৰিগী থুদিকগী মাৰ্চ ৮, শোক ১৮৫৭, মাৰ্চ ৮ দা নিউয়োকী গভৰ্ণমেণ্ট কেমিণিষ্টবা শিৱী নুপীশিনা হৌখিবা ইচৌসু (ৱাহহেজকী বুমেস ৱাইটহাৰবি লোকেল বেটিভ নতৰা সেমেৰি অমসুং পাৰ্লিমেণ্টকী নুপী মীৱকী চাং য়ায়া শেমদুনা দিগিজন মেৰিক বেটিভ শিলা মণুং ফনা নক্ৰক দাবা ভমালৈচিগনি।
কাভুল্লু নাৰ্কা (ক্ৰোচ) থুৱাইবা মীনা মীসু ওংগণী (ক্ৰোচ এগ্ৰেগেইটশন) তহন থানবা য়াৱাৰা লিঙ অমা ওইনা নুপীৰ হুৱা থৰ্ণবা,

মশক অকলি অমদি ওৱৌৱৰ ৰিভোলুশন মাৰ পাৰুফনবা নোভেলসিনা অটৌবা ইখিল ৰখি। ভাৱত নিভেত অদেলদা ভাৱত নুপীশিংগী শক্তি ফুদোকখি।
শোক ১৯০৪ দা মণিপুৰদা অহানবা নুপীলাল অমসুং শোক ১৯৩৯ দনা অনীশ্ৰা ৰাৱান্দা থোকখি। মণিপুৰ নুপীশিংগী থৌনাবা অমসুং লিজেলে অদু বুলি সজাঙা মায়েৱখিবা মণিপুৰগী ইতিহাসত অমেক লনা লৈৱাৰি। জননোত হিছম ইৱাৰ (১৮৬৬-১৯৫১) দা মনৌশাগী লৈজৱক্ৰবা মণিপুৰী নুপীশিংগী অপুনবা শতম অমদি থৌনাৰ ৰাজনীতিগী মায়চন পীদুনা মতমপুৰী নুপীশিংগী সমাজনা লৈৱা অমং-অশেখিচৌবা ধৰ্মগী মিলা লৈৱাৰ অংগ-অতন অমদি প্ৰচুনা পুৰা ৰাৱৰা মনুৱা আইনিগি মুংথংহনবা অটৌবা শক্তি ওইনা পুথোকৰখি। মতম অদুগী সমাজনা অমং অশেখি মৱদনা য়ায়া পুৰ্জি থিংজিৱৰদা ক্ৰেজানি নংত্ৰগা হৌতৈ নুপীৰা ৰাৱান্দা ওলুৱা অসি নুপী অদু ওৱোৱা অৱাৰা কীঅননা লৈৱশি। ঝাইদগী থুদোখিৱদি নুপী অদুনা থাৱন নুপী অদুগা থাৱনকপা মমমদা ৰাৱানো ওলুৱনি হায়দুনা মপামনা লৈবা মণিগিগা চামনি থকমিয়মেদে ৰাৱানো লৈৱিৱসু হৌতৈনি হায়দুনা মণুং ৱাৱমেদে।

মণ্ড-মণ্ড...